

PS-VII.431.1.2.2024

Szanowny Pan
Marek Jasudowicz
Wójt Gminy Giżycko
ul. Mickiewicza 33
11-500 Giżycko

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu Wójtowi treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Gminy Giżycko, 11-500 Giżycko ul. Mickiewicza 33,, NIP: 8451012653, REGON: 000532754, w siedzibie jednostki kontrolowanej oraz na grobach i cmentarzach wojennych położonych na terenie gminy.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska kierownicze pełnili:

1. **Marek Jasudowicz** – Wójt Gminy Giżycko, wybrany w wyniku wyborów w dniu 7 kwietnia 2024 r., urząd objął w dniu 7 maja 2024 r. (kontynuacja kadencji),
2. **Ewa Sobieska** - Zastępca Wójta Gminy Giżycko, powołana z dniem 5 listopada 2020 r. Zarządzeniem nr 94.2020 Wójta Gminy Giżycko z dnia 5 listopada 2020 r.,
3. **Dariusz Grygienia** - Sekretarz Gminy, powołany z dniem 1 czerwca 2008 r. Uchwałą Nr XVI/193/08 Rady Gminy Giżycko z dnia 28 maja 2008 r.,
4. **Iwona Osmolik** – Skarbnik Gminy, powołana na stanowisko z dniem 30 maja 2022 r. Uchwałą Nr XLVIII/509/2022 Rady Gminy Giżycko z dnia 16 maja 2022 r.,
5. ██████████ - kierownik Referatu Rozwoju Gospodarczego w Urzędzie Gminy Giżycko, na zajmowanym stanowisku od 1 maja 2019 r., zatrudniony na podstawie umowy o pracę.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, samodzielne stanowisko pracy do spraw mniejszości narodowych i etnicznych, organizacji pozarządowych oraz kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w składzie:

- **Emilia Orzoł** – starszy inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 18/2024 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniąca funkcję przewodniczącego zespołu kontrolnego, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.186.2024 z dnia 21 czerwca 2024 r.,
- **Jan Kosiorek** – starszy inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 31/2022 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, członek zespołu kontrolnego, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego

pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.187.2024 z dnia 21 czerwca 2024 r.,

[Dowód: akta kontroli str. 3-4]

Termin kontroli: od 11 lipca 2024 r. do 12 lipca 2024 r.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 3 (2024).

Przedmiot i zakres kontroli:

- przedmiot kontroli: ocena realizacji powierzonego Gminie Giżycko zadania z zakresu administracji rządowej, dotyczącego obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych,
- okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2024 r. do dnia 11 lipca 2024 r.

Informacji i wyjaśnień kontrolującym udzielała:

- inspektor w Referacie Rozwoju Gospodarczego w Urzędzie Gminy Giżycko - pracownik realizujący kontrolowane zadanie.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224, z późn. zm.), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190), oraz w związku z § 8 porozumienia Nr PS-VII.5230.1.42.2024 zawartego w dniu 15 maja 2024 r. pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Gminą Giżycko w sprawie powierzenia Gminie prowadzenia zadania z zakresu administracji rządowej, dotyczącego obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. Urz. woj. warm.-maz. poz. 3452 z 16 lipca 2024 r.).

Kontrolowane zadanie jednostka przyjęła Uchwałą Nr LXXX/802/2024 Rady Gminy Giżycko z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie przyjęcia przez Gminę Giżycko prowadzenia zadań z zakresu administracji rządowej dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych. Na mocy tej uchwały Wójt Gminy Giżycko w dniu 15 maja 2024 r. zawarł z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim porozumienie Nr PS-VII.5230.1.42.2024.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Urzędu Gminy Giżycko ocenia się pozytywnie.

Pozytywnie oceniono:

- 1) prowadzenie dokumentacji organizacyjnej,
- 2) prowadzenie dokumentacji z aktami spraw bieżących (merytoryczna),
- 3) prowadzenie ewidencji grobów i cmentarzy wojennych,
- 4) prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej środków z dotacji,
- 5) nadzór nad stanem grobów i cmentarzy wojennych,
- 6) prowadzenie prac o charakterze porządkowo-konserwacyjnym.

1. Dokumentacja organizacyjna

W okresie objętym kontrolą zadanie wynikające z przedmiotu kontroli realizował Referat Rozwoju Gospodarczego na podstawie regulaminu organizacyjnego stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 30.2021 Wójta Gminy Giżycko z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Giżycko (ze zmianami).

Zapis zadania został ujęty w § 22 pkt 43 regulaminu w brzmieniu: „Utrzymanie cmentarzy, w tym wojennych”. Referat Rozwoju Gospodarczego podlega Wójtowi Gminy.

Obowiązki wynikające z powierzonego gminie zadania realizuje inspektor w Referacie Rozwoju Gospodarczego w Urzędzie Gminy Giżycko. Zadanie ujęto w zakresie czynności pracownika w części I pkt 4 w brzmieniu: "Prowadzenie spraw związanych z utrzymaniem cmentarzy, w tym cmentarzy wojennych". Pracownik bezpośrednio podlega kierownikowi ww. Referatu.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

2. Prowadzona dokumentacja z aktami spraw bieżących (merytoryczna)

Na stanowisku pracy jest prowadzona teczka, którą oznaczono symbolem komórki oraz symbolem i hasłem z jednolitego rzeczowego wykazu akt:

- RRG.7045 "Utrzymanie miejsc grzebalnych/ Gmina Giżycko" (kat. B 5).

Teczka zawiera bieżące sprawy: m.in. sprawozdanie z utrzymania cmentarzy wojennych za 2023 r., zapotrzebowanie na 2024 r., korespondencję z Warmińsko-Mazurskim Urzędem Wojewódzkim w Olsztynie dot. przejęcia zadania z zakresu utrzymania grobów i cmentarzy wojennych na rok 2024, zawiadomienie o przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

3. Prowadzona ewidencja grobów i cmentarzy wojennych

Ewidencja grobów i cmentarzy wojennych prowadzona jest przez gminę w formie papierowej w tezcze oznaczonej symbolem i hasłem:

- RRG.7041 "Ewidencja cmentarzy na terenie jednostki samorządu/ Gmina Giżycko /Cmentarze wojenne" (kat. A).

Teczka zawiera wydzielone przekładkami karty ewidencyjne założone w 2020 r. według nowego wzoru, w związku z projektem Narodowego Instytutu Dziedzictwa pn. „Digitalizacja i udostępnienie cyfrowych dóbr kultury – zabytków oraz grobów i cmentarzy wojennych” oraz karty inwentaryzacyjne grobów i cmentarzy wojennych z określoną na mapie lokalizacją (corocznie od 2021 r.), a dodatkowo kopie archiwalnych kart cmentarzy i grobów wojennych.).

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

Według ewidencji grobów i cmentarzy wojennych, której jeden komplet w formie elektronicznej jest w dyspozycji Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie ustalono, że na terenie kontrolowanej gminy zinwentaryzowano jedenaście obiektów cmentarnictwa wojennego. Mogiła zbiorowa w Bogaczewie pochodzi z II wojny światowej, a pozostałe obiekty z okresu I wojny światowej.

Karty zawierają, w zależności od posiadanej wiedzy, m.in. takie informacje jak: nazwa gminy, powiatu, miejscowości, dawna nazwa miejscowości, położenie i opis lokalizacji obiektu, właściciel (zarządca) terenu, rodzaj obiektu, powierzchnia obiektu, numer i data wpisu do rejestru zabytków, okres historyczny, informacja o pochowanych, status (narodowość) pochowanych, opis i stan zachowania obiektu, informacje dotyczące aktów wandalizmu, kradzieży, uszkodzeń, bibliografia (źródło danych).

Okazane karty są kompletne, posiadają zdjęcia oraz mapy lokalizacyjne ze wskazaniem działki, na której położony jest dany obiekt.

Na podstawie rejestru zabytków nieruchomych dla województwa warmińsko-mazurskiego, zamieszczonego na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie ustalono, że prawną ochroną konserwatorską objęto groby i cmentarze wojenne w miejscowościach: Kozuchy Wielkie, Spytkowo, Kąp, Sulimy, Upały. Pozostałe obiekty cmentarnictwa wojennego zostały ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

Informacja o wpisie do rejestru zabytków nieruchomych bądź w gminnej ewidencji zabytków została odnotowana w kartach ewidencyjnych tych obiektów w rubryce 12 „Numer i data wpisu do rejestru zabytków lub inna forma ochrony”.

4. Sprawozdanie z realizacji kontrolowanego zadania

Zgodnie z porozumieniem Nr PS-VII.5230.1.42.2024 z dnia 15 maja 2024 r. sprawozdanie merytoryczno-finansowe z realizacji zadania następuje w terminie do dnia 15 stycznia 2025 r. i obejmuje okres od początku realizacji zadania do 31 grudnia 2024 r.

W związku z wyznaczonym terminem, do dnia przedmiotowej kontroli jednostka nie była zobowiązana złożyć sprawozdanie.

5. Decyzje zezwalające na prace remontowo-budowlane i konserwatorskie

Z akt prowadzonych spraw wynika, że w 2024 r. gmina nie realizowała prac remontowo-renowacyjnych na obiektach wymagających pozwolenia Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz zezwolenia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, w trybie art. 5 ustawy o grobach i cmentarzach wojennych.

6. Postępowanie z dotacją

Plan dotacji gminy został zwiększony:

- Decyzją Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FB 93/2024 z 9 maja 2024 r. - **zwiększenie o kwotę 10 000,00 zł** z ustawy budżetowej.

Środki zostały wprowadzone do planu finansowego gminy:

- Uchwałą Nr II/23/2024 Rady Gminy Giżycko z dnia 16 maja 2024 zmieniającą uchwałę (nr LXXVII/767/2023 z 19.12.2023 r.) w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Giżycko na 2024 rok (zał. nr 1, 2 i 8).

Data zaksięgowania środków:

- 3 czerwca 2024 r. (w rozdz. 71035 § 2020).

Zgodnie z porozumieniem środki finansowe były przeznaczone na wykonywanie bieżących prac porządkowo-pielęgnacyjnych i remontowo-konserwacyjnych na cmentarzach i grobach wojennych znajdujących się na terenie Gminy. Do dnia kontroli nie poniesiono wydatków z dotacji.

Zgodnie z § 3 ust. 1 porozumienia gmina zobowiązuje się do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków finansowych otrzymanych z dotacji na realizację zadania oraz wydatków dokonywanych z tych środków. W gminie prowadzona jest wyodrębniona ewidencja księgowa, która pozwoliła określić środki pochodzące z dotacji (Dotacja: 710-71035-4300W-901001Q - zakup usług pozostałych).

[Dowód: akta kontroli str. 1-2; 7-8, 11]

7. Opieka sprawowana przez gminę

Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami, w 2024 r. w ramach porozumienia zawartego z wojewodą opieką objęto wszystkie groby i cmentarze wojenne występujące na terenie gminy. Zaplanowano dwukrotne przeprowadzenie prac porządkowo-pielęgnacyjnych na tych obiektach. W lipcu 2024 r., do dnia kontroli, wykonano prace polegające na wykoszeniu terenu zielonego, oczyszczeniu ciągów komunikacyjnych oraz uprzątnięciu śmieci. Kolejne prace zostaną wykonane w okresie jesiennym, najpóźniej do 15 listopada 2024 r.

Prace wykonuje Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. w Bystrym (zakład budżetowy Gminy Giżycko) na podstawie umowy nr RRG.271.14.2023 zawartej 28 grudnia 2023 r. z Gminą Giżycko. Przedmiotowa umowa obejmuje usługę, m.in. organizacji i kompleksowego utrzymania czystości oraz pielęgnacji terenów zielonych na terenie gminy, w tym cmentarzy i cmentarzy wojennych.

W trakcie kontroli ustalono, że przed przystąpieniem do prac na obiektach wojennych, Urząd Gminy Giżycko wystąpił do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie Delegatura w Ełku z prośbą o zgodę na przeprowadzenie prac na grobach i cmentarzach wojennych wpisanych do rejestru zabytków. Pozwolenie na podejmowanie działań wobec zabytkowych obiektów udzielono do 31 grudnia 2025 r. Ponadto UG w Giżycku wystąpił do organu konserwatorskiego o zaopiniowanie prac porządkowych na okres 2023-2025 z zakresu utrzymania obiektów cmentarnictwa wojennego planowanych na pozostałych grobach i cmentarzach wojennych, jako obiektach historycznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Przedłożony program prac został zaakceptowany.

Stan utrzymania obiektów cmentarnictwa wojennego jest monitorowany przez kierownika Gminnego Zakładu Komunalnego oraz odpowiedzialnego za zadanie pracownika Referatu Rozwoju Gospodarczego, którzy dokonują odbioru prac, z czego sporządzany jest pisemny protokół wraz z załączoną dokumentacją fotograficzną.

W badanym okresie na grobach wojennych nie ujawniono przypadków wandalizmu, jak też zaśmiecania, niszczenia, zdarzeń losowych ani innych szkód. Nie odnotowano również skarg na stan utrzymania obiektów cmentarnictwa wojennego na terenie gminy.

Zgodnie z wyjaśnieniami groby i cmentarze wojenne znajdujące się na terenie gminy, traktowane jako miejsca pamięci i obiekty historyczne, odwiedzane są przez okolicznych mieszkańców czy też uczniów miejscowych szkół. W okresie letnim zauważane jest wzmożone zainteresowanie tymi miejscami przez turystów odwiedzających gminę. Niejednokrotnie w wyniku takich odwiedzin kierowane są zapytania do UG w Giżycku odnośnie posiadanej wiedzy o pochowanych żołnierzach, archiwalnych mapach i zdjęciach grobów/cmentarzy itp.

[Dowód: akta kontroli str. 8-10, 12]

8. Oględziny grobów i cmentarzy wojennych

W dniu 12 lipca 2024 r. w obecności pracownika realizującego kontrolowane zadanie, przy udziale przedstawiciela Instytutu Pamięci Narodowej Delegatura w Olsztynie w związku z realizacją zadań polegających na ocenianiu stanu opieki nad grobami i cmentarzami wojennymi, wynikających z ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko

Narodowi Polskiemu, przeprowadzono oględziny ośmiu grobów i cmentarzy wojennych. Z przeprowadzonych oględzin sporządzono protokół.

Na podstawie przeprowadzonej wizytacji stwierdzono, że prowadzone prace porządkowo-konserwacyjne i należyta dbałość o estetykę tych miejsc, pozwalają zachować ich historyczną wartość. Groby i cmentarze wojenne oraz ich otoczenie były wykoszone i oczyszczone, utrzymane w sposób estetyczny. Niektóre elementy mogił wymagają okresowego oczyszczania z mchu i porostów. W sytuacji, gdy groby wojenne położone są w obrębie cmentarzy ewangelickich, teren tych nekropolii jest wykarczowany, co ułatwia dojście do właściwych grobów.

Uwagi i wnioski stwierdzone wobec wizytowanych obiektów nie mają wpływu na ich ogólny odbiór, a stan techniczny nie zagraża bezpieczeństwu.

Jednak upływ czasu powoduje stopniowe pogorszenie stanu zachowania elementów grobów i cmentarzy wojennych, którego poprawa nie jest możliwa w ramach dostępnych środków finansowych. W miarę możliwości na obiektach należy przeprowadzić kompleksowe prace remontowo-renowacyjne, szerzej opisane w protokole oględzin.

[Dowód: akta kontroli str. 13-25]

9. Obowiązki informacyjne

Kwota przyznana przedmiotowym porozumieniem nie przekroczyła 50 000,00 zł, wobec tego kontrolowana jednostka nie była zobowiązana do wypełnienia obowiązku informacyjnego w zakresie strony internetowej, plakatu informacyjnego bądź tablicy informacyjnej, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowe lub dofinansowywane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 953, ze zm.).

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

W związku z tym, iż nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w kontrolowanym zakresie, odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Radosław Król